

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Преплата се полаже у напред, и то најмање за пола године код свију полицијских власти и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлештва, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СТРУЧНИ ДЕО

НАРОЧИТА КВАЛИФИКАЦИЈА ПРАВНИШТВА

у државној служби

а с обзиром на начелну подвојеност административне и судске власти.

(наставак)

У осталом, и тамо, где правништво полаже два, а не само један државни испит, он обухвата и теоријски и практични део. Тако је, махом, у немачким државицама а нарочито у Пруској. И ако се непосредно иза свршених факултетских студија у тим државама полаже теоријски испит и из правних и државних наука, ипак се после извесног броја година проведених у пракси, полаже и други државни испит, који обухвата и теорију и праксу. И не само што се тамо налази да је то добро, не само што никоме не пада на памет, да тај државни испит укида, или да га сведе само на практични део, него напротив на њ много полаже. Дискусија, која се о њему води, своди се у главном на питање о његовој реформи а нарочито у томе: да ли би тај други државни испит требао да буде један исти и за кандидате административне службе и кандидате у служби судске власти и правосуђа, или би требало да постоји разлика, као што је на пример код пруског система. Тако, немачки писац д-р Хам, налази, да би требало извести организацију и овог другог државног испита на једноликој основи за све правништво, тако, да би положени испит давао квалификације за сву јавну службу правничког фаха. Он налази, да се та тенденција опажа код многих немачких државица, и да су неке том систему већ и приступиле, као: Баварска, Баденска, Хесен, Елзас—Лотарингија. Овако своје гледиште д-р Хам брани, у главном, необично великом пословном везом, која и поред све начелне и уставне подвојености постоји између судске и административне власти, па је онда у јавном

интересу, да кандидати имају потребну спрему за службу и једне и друге власти. Јер ће иначе у сваком случају претрпети штету прави интереси државне службе, који су у многим случајевима садржани у добро појмљеној и практикованој вези и једне и друге службе. Али, оно што је значајно и што у сваком случају иде у прилог старања, да правништво буде што спремније, то је захтев, да и кандидати у служби судске власти и правозаступништва морају полагати поновни државни испит не само из правних, већ и из државних наука, па да у опште могу имати пуноважне услове за судијске положаје и правозаступничку професију.

И ако нам није намера, да на овом месту претресемо питање о правозаступништву, као правничком фаху, хоћемо ипак да напоменемо, као што смо и раније нагласили, да би се све важније мере намењене моралном јачању и дизању нашег правништва, требале да примене и на адвокатске кандидате. У Немачкој, кандидат за адвоката мора имати услове и за судију; онај ко може бити судија, може бити и адвокат. То значи, да адвокати морају полагати све оне државне испите, које полаже и кандидат за судију. И то је сасвим право, а с обзиром на непосредни јавни интерес, који излази из његове професије, још и целисходно. Намењене у првом реду услугама правосуђа и у нераздвојној вези с њим, правозаступник самим тим, што има пуну компетенцу правобранилачког учешћа, треба да влада потпуним разумевањем надлежности судске власти и да у примени закона, који су тој надлежности намењени, стоји на висини здраве правничке критике. Самим тим, његова способност и у најгорем случају треба да иде до способности судије, а његове квалификације, у којима треба да је изражено јемство за ту способност, треба да одговарају законским квалификацијама судије.

Код нас није тако; код нас се у опште за судије не тражи државни испит, те и онакав какав је, испит, који се тражи за адвокате, док тако стање траје, може се

сматрати као довољан, ма да у ствари ни из далека нема праву начелну вредност једног државног испита. Садашњи адвокатски испит више је један занатлијско-правнички испит практичне природе, далеко од испита, којим би се требало да зајемчи јака правничка спрема на научној и практичној основи. Према томе, оно што будемо говорили о државном испиту за кандидате судске власти, то исто, по нашем схватању, треба да вреди и за правозаступничке кандидате. Да је ово тачно, ми се позивамо на доказану ситуацију, коју нам пружа савремено стање адвокатског реда. Без обзира на изузетне примере литерарне и у опште јаче професионалне квалификације, које истиче незнатан број адвоката, па и то махом у облику практичне спреме, ми ни у њима не опажамо скоро ништа више, ми ни у адвокатском реду људи не налазимо ни приближно повољан број људи, на које би смо се могли позвати, као на правнике јаче теоријске спреме. Изузетак је тако мало, да се једва дају запамтити. И у колико има истакнутијих адвоката, махом су то само добри практичари. Није онда чудо, што у толиком броју адвоката можете наћи примера, да се поједини, често најобичнији њихови чланови, издижу до такве рекламе и значаја пред оценом јавног мњења у јавним пословима, да као такви у појединим моментима извесне политичке ситуације узимају најистакнутије политичке положаје. Другим речима, је ли онда чудо, што се права спрема и за тај ред људи узима тако мало у оцену, да не само најобичнији адвокати могу добити одличан положај у служби правосуђа, као председници првостепених судова, него чак и као судије највиших судова; па ако хоћете чак и као представници појединих ресорних управа у служби централне политичке власти као Министра!

Колико се и како овакво негативно стање правништва свети интересима јавне службе, кад и на позиције првога ранга не само у правосуђу, него и у администрацији, могу доћи најобичнији адвокати,

па у вези с тим долазе и за народне посланике, да са тог места дају правнички критеријум и садржину законодавства, доказ су наше прилике боље но игде на другом месту. Јер на другом месту, мучно да може и постојати оваква аномалија у начелима јавне службе и законодавства, али баш зато, мучно да се могу и наћи тако груби доказни аргументи за општу оцену и јавне службе и непотпуности, неодређености и начелних аномалија у појединим законима, које ми тако много доносимо и тако често мењамо, да се већ у нас и не опажа системска основа ни за једну врсту закона и ни за једну периоду законодавног рада.

(наставиће се)

Милутин А. Поповић.

О СЛОВОДИ ВОЉЕ И ОДГОВОРНОСТИ

(НАСТАВАК)

Да релативно несвесни психички садржаји постоје, најбољи је пример зато наше за језик везано мишљење. Када брзо говоримо онда нам изгледа, као да се за речи у опште ништа у нашој свести и не веже, као да су речи непосредно и саме мисли, изгледа дакле, као да су говор и мишљење једно и исто (то исто важи и за читање и нечујно мишљење, мишљење у себи). Међутим очевидно је, да је то немогуће. Јер реч као таква није ништа друго до просто скуп тонова, немогуће је дакле да реч, па ма колико је пута изговорили, добије сама собом нешто чега у себи нема, па име, да сама собом непосредно у свести значи ствар чије је име, него је апсолутно нужно претпоставити, да се уз реч, па бида она гласно или нечујно изговорена (први је случај код говора и гласног читања, други код читања и мишљења у себи), веже и престава оне ствари, која је речју обележена, и да реч добија своје значење само тиме, што се у нашој свести у исто доба са њоме јавља и престава ствари, коју она обележава. Пошто пак ми нисмо јасно свесни тих престава, које се несумњиво за речи вежу, то је јасно, да овде имамо тражени пример престава, које су својом јачином тако слабе да изгледа, као да их у свести готово и нема. Међутим да њих у свести доиста има и да оне нису нешто што би за нашу свест било апсолутно несвесно, већ нешто што је само релативно несвесно, излази просто из тога, што смо ми, изговарајући речи, у исто доба свесни и њиховог значења, што значи да смо, и ако на нејасан начин, свесни самих престава, које су за речи везане и које им дају значење. Преставе, које се везују за речи, нису и не могу дакле бити апсолутно несвесне — јер као такве не би се у свести у опште ни на какав начин документовале — већ су само релативно несвесне; оне показују дакле несумњиво, да релативно несвесних психичких садржаја има.

Да видимо сада, да ли се доиста илузија слободе воље да свести на ове релативно несвесне свесне садржаје. Ако

се то свођење може извести, онда је наше осећање слободе доиста илузија, а ако се не да извести, онда то осећање није илузија, и онда се или мора напустити сваки даљи покушај да се оно објави за илузију, чиме би се дефинитивно признала фактична слобода наших вољних радњи, или ће се учинити још какав таки покушај. Ми ћемо видети да је још само један такав покушај могућ.

Није потребно дубоко размисљање па да се увиди да је свођење илузије слободне воље на релативно несвесне психичке садржаје т.ј. тврђење, да та илузија отуда долази, што су непосредни узроци наше вољне радње истина у нашој свести али их ми нисмо довољно јасно свесни, немогуће. Јер докле би, као што смо ридели, то свођење као таково било сасма могуће, кад би речени непосредни узроци престава били апсолутно несвесне психичке садржаје, само кад би ови последњи били могући, дотле је то свођење немогуће, ако речени непосредни узроци не преставају апсолутно већ само релативно несвесне свесне садржаје. Као што на име оне престава, које се везују за речи и које им дају значење, несумњиво документују своју егзистенцију у свести, тако би исто и непосредни узроци (преставе и осећања) наших вољних радњи, ако би били релативно несвесни психички садржаји, морали на неки начин документирати своју егзистенцију у непосредној свести, и то би је морали документовати непосредно у самим вољним радњама, за које су везани, што не значи ни више ни мање, до да би ми њихову егзистенцију морали осетити у овим вољним радњама, што опет не значи ништа друго до, да се ми у овим радњама не би могли осећати тако слободни као што се фактички осећамо. Јер где смо год ми свесни једне слободне вољне радње своје, то се осећање наше слободе састоје просто у томе, што нисмо свесни апсолутно ничега, што би ту радњу условљавало, што нам се она престава као нешто што је директни непосредни продукт наш, нашег свесног ја, које се као форма свести осећа цело и недељиво у целокупном многостручном и разноликом свесном садржају (чулним опажањима, преставама, осећањима и т. д.). Ако би пак све наше вољне радње у моменту, кад смо ми свесни да су оне продукт нашег чистог ја као форме свести, биле у истини одређене релативно несвесним преставама и осећањима, имале дакле своје порекло у самом свесном садржају, онда би било апсолутно немогуће да постане илузија као да оне потичу само из нас, пошто би ми морали бити свесни, ма и у најмањој мери, и ових непосредних садржајних узрока, који их одређују. Егзистенција тих узрока документовала би се просто у непосредном осећању, да су оне промене невољни продукт узрока, који су у нашој свести, и ако ми те узроке не опажамо довољно јасно, да би то могли и констатовати. Као што се види дакле, ни ово објашњење није могуће, као што није било могуће ни пређашње.

Остаје још један једини покушај да се наше непосредно осећање слободе об-

јави за илузију. И ако тај покушај најмање вреди, ипак је он у популарним психолошким расправама и делима најчешћи, шта више за њега се чудним начином везује у главном и борба, која се води између противника и заступника слободне воље.

Према овоме гледишту на име ми смо потпуно свесни непосредних узрока, који претходе вољној радњи, пошто се ти узроци, као што се овде тврди, састоје само у мисленим преставама, које претходе вољној радњи, и из чије борбе проистиче напослетку мислена одлука, која престава слободну вољну одлуку, док је радња, која тој одлуци следује, чист психо-физиолошки покрет без ичега вољнога више у себи. Али и ако смо потпуно свесни непосредних узрока, који претходе вољној радњи, ипак, услед борбе која настаје међу тим свесним узроцима, у нама постаје илузија као да смо могли следовати свакоме од њих, док смо међу тим у ствари следовали ономе, који је у тој борби као најјачи победио. Свакој нашој вољној радњи претходи, према овоме гледишту, борба мотива: једни од њих говоре зато да се вољна радња изврши, други зато да се она не изврши, и на послетку у тој ће борби или победити мотиви који су јачи (односно јавиће се један који ће бити најјачи, те ће све остале савладати), у ком ће се случају донети било позитивна било негативна одлука, или неће, ако су мотиви подједнаке јачине, бити донесена никаква одлука. У сваком случају услед ове борбе мотива у нама настаје илузија, као да смо од нас зависи, да ли ћемо следовати овим или оним мотивима, док међу тим у ствари мотиви дејствују према својој јачини по исто тако непроменљивим законима, као што то чине и природне снаге. Само дакле услед тога, што се дуже времена у нашој свести мотиви боре, настаје илузија, као да ти мотиви сами собом нису способни да борбу реше, већ да смо ми ти, који им у помоћ притичемо и борбу у корист једног од њих решавамо, или је просто пресецамо не дајући ниједноме за право (не доносимо никакву одлуку, него је одлажемо за доцније).

Многи заступници слободне воље пристају са детерминистима, који на овај начин објашњавају постанак илузије слободне воље, на то, да слободне воље има само онде где има борбе међу мотивима, али одбацују тврђење детерминиста, да је слобода наше воље при томе чиста илузија. Они на име на супрот овим последњим тврде да, пошто мотиви који се боре леже као такви потпуно у свести, не би било могуће да постане илузија наше слободе, кад би се та борба могла да сврши чисто на терену самих мотива. Ми би при томе били чисто пасивни посматрача дизања и спуштања престава у нашој свести, јачег или слабије интензитета престава, које се јављају или ишчезавају из свести, али осећања нашег сопственог активитета и слободе ми при томе не би имали нити би могли имати.

Ова аргументација индетерминиста мора се признати за тачну. Доиста из саме борбе престава, из тога што нас

једна од њих вуче на једну а друга на другу страну, не би никако могло постати наше непосредно осећање слободе, ми бисмо у томе случају просто били свесни, да нас потпуно невољно и без икаквог нашег учешћа једна престава вуче на ову а друга на ону страну, ми бисмо имали исто оно осећање невољног јављања престава, које имамо, кад један читав низ престава у сећању или мишљењу иду једна за другом. Јер као год што међу чулним преставама (непосредним преставама спољних објеката) има промена, за које сам непосредно свесан да не зависе од мене, и, на супрот њима, промена, за које сам непосредно свесан да зависе од мене (н.пр. дизање руке), исто тако међу унутрашњим преставама (које су само посредно престава спољних објеката) моје фантазије, мишљења и сећања ја опажао промене, које су независне од мене (невољни низови престава) и, поред њих, и промене за које сам непосредно свесан да зависе од мене. Међу ове последње долазе нарочито промене у преставама, из којих произлазе вољне одлуке, и немогуће је из самог чистог факта борбе одн. неодређеног тока тих престава закључити, да је наше осећање слободе у овом случају чиста илузија. То би се могло учинити само на тај начин, кад би се тврдило, да има престава нама несвесних, које одређују нужним начином јављање ових нама свесних престава, чије нам се јављање престава као потпуно неодређено. Али тиме би се нужним начином опет постанак илузије морао свести на пређашње начине објашњавања, чију смо нетачност ми већ показали.

(наставиће се)

Д-р Бранислав Петронијевић.

СМРТНЕ И ТЕЛЕСНЕ КАЗНЕ

по старом српском законодавству

(НАСТАВАК)

Поред поменутих смртних казни Градски Закон помиње још неке, које су за собом смрт повлачиле, али се не може тачно рећи у чему су се састојале. Тако на пример: помиње се *коначна мука*, за тим помиње се *главна мука*; нпр. ако се *Јеврејин дрзне да разврати хришћанске помисли подвргава се главној муци* (§ 32), *ако ко учи вазваре, како се лађе (корабљи) граде, подвргава се главној муци* (§ 38). А коначној муци подвргавају се они који примивши хришћанство опет буду јелинствовали (т. ј. опет почну обожавати много грчке богове) или манихеји (богомили) који су били хришћани, па прешли у манихеје, или они који су знали да има манихеја а нису хтели да их прокажу кнезу, такође се подвргавају коначној муци. Исто тако подвргавају се коначној муци и они који су на положајима (у чиновима) било у војсци или чиновничкој служби, дужни су старати се да дознаду има ли манихеја, па ако, дознавши, не предаду га, ма били и правоверни, подвргавају се коначној муци (§§ 28 и 33).

Телесне казне

Смртним казнама, које истакосмо напред, беше главни задатак да из ондашњег друштва избади штетне чланове и да их уништи. Телесне казне нису имале тај задатак. Оне су постојале с једне стране с тога да даду задовољења увређеној страни, с друге да утичу на преступника да се поправи, а с треће да застраше друге да не би извршивали слична казнима дела. Под телесним казнама разумеју се оне казне које изазивају физички бол код човека, али тако исто и оне које тело онакаже. Према томе поделићемо телесне казне на две групе: а) телесне казне које сакате и б) телесне казне, које не сакате већ само изазивају бол.

1. Телесне казне које сакате.

Ове врсте казни не само што изазивају јаке болове већ или сакате тело или уништавају поједине делове тела. У нашем преводу Градскога Закона налазимо ове телесне казне које сакате: *одсецање носа, одсецање или чување језика, одсецање руку, ослепљење и одсецање полнога уда у човека*.

Павешћемо овде узроке или кривице, које су повлачиле по Градском Закону поменути казне.

Одсецање носа. — 1. Они који с оружјем отимају или грабе жену или девојку, видели смо да се кажњавају смрћу, јер им се мачем глава одсецала, а они који таквим преступницима помажу у овом преступу кажњавани су тиме, што им је *одсецао нос*, што су бијени и острижени (§ 40.).

2. Удата жена, која учини прељубу са својим робом, биће бијена, острижена и нос ће јој се одсећи. Осим тога истрепаће се из града у коме живи и изгубиће све своје имање (§ 43.).

3. Прељубници, једна и друга страна, казниће се бојем, стрижењем косе и одсецањем носа (§ 45.).

4. Ко с калуђерицама прељубу учини (*стоудь д'кюцје*) или са свештеним девама, као ругајући се невести Христове цркве, да се казни одсецањем носа (§ 62.). Исто тако и оне калуђерице, које се с њиме смешаше.

5. Који своју куму узме за брачна друга или се онако плотски смешашу, обојима нос да се одсече (§ 63.).

6. Ко опази да му жена блуд води, и не отпусти је, бојем да се протера, а прељубник и прељубница да се казне одсецањем носа (§ 64.).

7. Који невољу учини девојци и силује је, да се казни одсецањем носа и да јој даде трећину својега имања (§ 66.).

8. Који силује девојку пре узраста, то јест пре тринаест година, да се казни одсецањем носа и половину имања својега да даде силованој девојци (§ 67.).

9. Који туђузаручницу обесчисти, ако с пристанком девојке, да му се нос одсече, ако не с њеним пристанком поред поменути казне да даде и трећи део имања обесчашћеној девојци (§ 68.).

Чупање и сечење језика. — И ова казна налази се поменути у Градском

Закону. Али она је примењивана и раније у српском народу. Тако Стефан Првовенчани помиње ту страшну казну у животопису својега оца Стевана Немање. Кад оно Немања сазва сабор на коме се решавало о истребљењу јереси богомилске, тада је по решењу тога сабора Немања наоружао војску и послао их против богомила, те је многе казнио различитим казнама, друге прогнао из државе своје, куће и имање богомилско конфисковао и раздао болним и бедним. А кад је ухваћен учитељ и старешина богомилски, онда му је одсечен језик до грла (*језикъ оу р'кзѡ оу грктани њего*).¹⁾

Градски закон тражи ову казну за *кривоклетнике и лажне сведоке*. Ако судија на суду или на молбу парничара закуне некога дотичући се пречаснога Јеванђеља, па се нађе да се криво заклео, да се језик одсече. Исто тако и са сведоцима учинити, ако лажно сведоче (§ 47.).

Слепљење. — Ова казна помиње се у Градскоме закону и то у одељку 39 а у § 48. Ако ко у олтар уђе дању или ноћу и украде што од свештених ствари, да се ослепи.

Одсецање руку. — Ова казна такође врло често примењивана према Градском Закону, што ће рећи да је врло рано примењивана у Византији. Наводимо овде случајеве кривица, које се према овом закону кажњавају одсецањем руке или руку. Тако:

1. Ако који год са знањем купи слободна човека или га прода или га поклони, или у мираз да или размени, ма коју ако ко од ових кривица учини, па се открије и кривац ухвати, да се казни одсецањем руку (§ 5).

2. Ономе, који твори проказу у жити и ономе, који га помаже у томе, да му се руке одсеку па био он ратар, роб, домовник или трговац, само ако је помагао у том сагрешењу, да му се руке одсеку (§ 13).

3. Клеветник таквој истој казни подвргава се (§ 14).

4. Ако ко ван града запали навалице кућу или гумно које је близу куће, да му се одсеку руке (§ 18.).

5. Робови или ослобођени ако узимају слободна и продаду га, да буду бијени, постригнути и да им се руке одсеку (§ 22).

6. Ономе, који одрече заповест, обе руке одсећи (§ 23).

7. Ако ко изврши отмицу без икаква оружја, то да се казни одсецањем руку (§ 40 претпоследња алинеја).

8. Ко у војсци, у логору или у пуку украде из запреге коња, мазгу или маргарца, таквоме руке да се одсеку (§ 53).

9. Ко се не једанпут, већ више пута у крађи ухвати, да му се руке одсеку (§ 54 последња алинеја).

10. Који мртве у гробу свлаче, да им се одсеку руке (§ 47.).

11. Који украде и отера туђе стадо, ако то учини само једанпут, да буде бијен;

¹⁾ Šafarik. O. Památky dřevního písemnictví jihoslovansk. v. Praze. 1851. Život. Sv. Symeona. str. 7.

ако учини и по други пут, да се прогна из области; а ако учини и трећи пут, да му се руке одсеку (§ 56.).

Одсецање уда. — Онима, који са бесловесном животињом блудно дело учине, то јест са четвороножном животињом, да оуџкжета се нмк срамкнин оудк.

Стрижење. — У старо време готово код свију народа дуга коса и дуга брада важиле се као особити накит. Осим тога у средњем веку дуга коса и дуга брада беху одлика слободнога човека. Тако се гледало на дугу косу и на дугу браду и у Византији. Лишење тога људскога украса важило је као стидна и срамна казна, која је вршена сама за се или у вези с другим казнама. Стрижење или шишање косе и браде, такође се узима као нека врста телесне казне која сакати просто из разлога тог, што се она по некад вршила тако да је била свезана с ужасним боловима. Тако на пример она је вршена често пута с дерањем коже на глави или на бради, што је скопчано с ужасним боловима и мукама. У старо време и људи, осуђени на смрт, пре извршења смртне казне лишавани су косе и браде. Ово је чињено с тога да би их прво осрамотили. Ова казна примењивана је обично на бракодомнике и на заводнике или на оне, који су томе послу били помоћници. Градски Закон предвиђа ту казну у овим случајевима:

1. Онај који помаже отимању заручене или незаручене девојке, или жене, слободне или робине, или који у том послу даје савета, или ма како прими учешћа у том послу да се бије, остриже и прогна из предела (§ 40 при крају).

2. Они, који чине прељубу, да буду бијени, острижени и нос да им се одсече, а онај који је таквом послу помагао и слуга, да буде острижен и прогнат (§ 45).

3. Исто тако одсецана је коса и онима, који се умешају у метеже приликом буна и нереди (§ 6.).

(наставиће се)

Миленко Вукићевић.

ДЕСЕТИ КОНГРЕС

међународног криминалистичког удружења

— држан од 29. августа до 2. септембра пр. год. у Хамбургу —

(СВРШЕТАК)

8)

* * *

Истога дана реферовао је проф. д-р Лист о поступању са смањено урачуњљивим. За индивидуе, које услед болесног стања нису потпуно урачуњљиве потребне су нарочите законске мере. Да ли се оне могу осудити или не, има законодавац да се о томе побрине. Да ли могу вршити правне послове о томе се има да брине грађанско право преко својих разних институција: старатељство, туторство итд., које их чувају од штете. За случај да ли могу бити и осуђене одредбе

које постоје данас о томе, нису довољне, пошто се оскудна или смањена урачуњљивост сматра само као један од основа казну умањујућих или као један од основа казну извињујућих. Код душевно дефектних злочинаца има кривични суд да утврди, да ли они заслужују нарочиту ублажену, мању казну. Ако је стање опште опасно, онда треба предузети нарочите заштитне мере. Ствар је старатељске власти онда да донесе коначну одлуку. Код смањене неурачуњљивости ако дотични није злочинац, вазда је ствар цивилног суда да реши, да ли је дотични опште опасни и да ли потребује нарочито поступање према њему.

У даљем свом говору Лист износи историју питања о поступању са смањено урачуњљивим, констатујући у исти мах да је немачка група међународног криминалистичког удружења сложила се са немачким правничким друштом у битним основним мислима, докле се, за време конгреса „Société générale des prisons“ у Паризу, између чланова тога друштва и Немаца констатовала огромна разлика у мишљењу, коју се, он нада да ће уравнати. Он разликује пет врста смањено урачуњљивих:

1. Интелектуално и морално слабе;
2. Неурастеничаре и епилептичаре;
3. Хроничку интоксикацију (алкохолите, морфинисте — који се хронично трују);
4. Стања управо не болесне природе (као сенилитет);
5. Перверзије, нарочито породичне.

По праву позитивном све те групе не представљају болеснике, ма да је ван сваке сумње њихова отпорна снага смањена а њихова урачуњљивост није опет потпуна. Нас не интересују безопасни субјекти са смањеном урачуњљивошћу већ искључиво такви, који су за своју околину или за себе саме опасни, те према томе потребују сигурне мере, било благо чување било интернирање у заводима разне врсте.

Прелазећи за тим на другу тезу о смањеној урачуњљивости код злочинаца и кад нису опасни, тражио је за та лица блажу казну него код нормалних.

Две последње тезе типале су се чисто техничког питања: у чије руке ваља положити одлуку о душевном стању злочиначких лица и о примењеним мерама сигурности, а с друге стране о ослобођењу интернираних лица. У оба случаја изјаснио се, да би решавање о томе ваљало оставити старатељском судији, који пружа већу гаранцију за мирно и објективно испитивање душевног стања смањено урачуњљивих него кривично-правни претрес.

Пошто је Лист уз живо одобравање чланова конгреса завршио, развила се жива дебата. Тори (Копенхаген) изјаснио се против принципа из друге тезе, да смањено урачуњљиви треба блаже да се казне. Листов предлог о томе примењен је у Данском закону али с његовим резултатом нису ни мало задовољни. — И Пренс говорио је против тог предлога,

који значи компромис; он је предложио за смањено урачуњљиве не une peine amoindrie већ un traitement special. Око тога питања у главном и водила се дискусија, у којој су се нарочито проф. Ашафенбург а ван Хамел изјаснили против казне, докле је д-р Шнебергер (Беч) говорио, ако би се усвојила друга теза, онда би се отежало поступање са смањено урачуњљивим; он је против „златне средине“ која вазда представља опасност за праксу.

Сем поменутих учествовали су још у дебати медицински саветник Леаман (Берлин), проф. Лигман (Кил) и проф. Франк (Тибинген), који су заступали разна гледишта поткрепљујући их теориским и практичним разлозима. После још читавог низа говорника приступило се гласању. Пошто је Лист пристао, да на место речи peine amoindri, стави peine du un traitement spéciale обе су тезе једногласно усвојене у облику, како их је Лист предложио.

* * *

Трећег дана конгреса требао је реферовати истражни судија Ле Поатевен (Париз) о Рехабилитацији (о повраћају права осудом због злочинства изгубљених) али га је у томе заменио кореферент д-р Делакист (Берлин). Он је пре свега утврдио разлику између помиловања и рехабилитације која проистиче из закона. Помиловање је погодно да у неколико помогне, али је ипак недовољно средство. Помиловање је милост, рехабилитација је право. Помиловање укида казну пре или за време извршења, или је смањује. Рехабилитација настула пошто се казна издржи. Помиловање не брише осуду као такву; рехабилитација брише и саму осуду и даје на против способност за тековину изгубљених права. Рехабилитација је резултат поправке осуђеног. На послетку по Делакисту дефиниција је ова: „Рехабилитација је државним актом или простим протеклом времена, по издржаној осуди (помиловању, застарелости) на основу доброг владања (моралне и социјалне поправке) укидање кривицом одузетих политичких и грађанских права, кривицом изречених забрана, вршити неку дужност, имати неку службу или радити неки занат; другим речима: рехабилитацијом се гаси сама осуда.

Установа рехабилитације била је и старим Римљанима без сумње позната, али се за прве почетке тачно зна тек из средњег века и то из ordonnance royale 1670 године. На завршетку свога говора д-р Делакист предложио је ове тезе:

1. Рехабилитација треба да нађе места и у немачком казненом закону.
2. Само судским и другим властима могу се давати обавештења о садржају кривичног регистра.
3. Од сведока не треба тражити да ли су раније осуђивани.
4. Полицијска уверења не могу давати оцену о моралној вредности већ само извештај о фактима.
5. Ваља у земљи омогућити рехабилитацију и оних, који су на

страни осуђивани, само ако испуне услове, који у земљи важе.

Први је узео реч у дебати проф. Еткер (Вирцбург), који мисли, да се рехабилитација оснива на самом схватању народа. Човек коме је за сав живот одузета част предестиниран је за злочинца услед изгубљене части. Говорник је за судску рехабилитацију и то, ако је тражи сам осуђеник а под условом, да се добро владао. Рехабилитација не би могла имати за последицу брисање осуде из регистра, већ би је на против, ваљало у регистар увести.

Проф. *д-р* Лист констатује факт, да је и проф. Бернер обратио пажњу на то, да се ваља занимати питањем о рехабилитацији.

Проф. *ван* Хамел не сматра да би сведок требао после рехабилитације да прећути одговор на питање, да ли је био раније осуђиван, јер је судији потребан тај одговор, да би могао оценити његову вероватност. Рехабилитација према јавном мњењу зависи од самога народа. Ја сам за *réhabilitation de droit pure et simple*, јер не увиђам како је могуће, кад је код застарелости злочина и казни довољно да прође само време, да се онде, где се ради само о повраћају части, тражи још позитиван доказ о добром владању. Ко ће тај доказ пружити? Полицијска власт, или сведоци суседа? Ја мислим, да ни један ни други доказ не би били довољно објективни нити кадри служити судији као подлога за решење о рехабилитацији. Код правне рехабилитације довољно је, да није осуђени дошао у сукоб са казним законом, на му се последице, а и сама осуда брише из регистра. Није добро учинити рехабилитацију зависном од захтева осуђеника, јер је већина осуђеника неука, те никада неће тражити и тако ће ова установа остати само на хартији.

Проф. Хафтер (Цирих) мишљења је, да рехабилитација нема никакве особите важности а интерес кривичног правосуђа захтева да буде могуће суду вагда да ставља питања окривљенима и сведоцима о издржаним казнама. Јавно мњење опет не можемо васпитати.

д-р Аигрот (Елберфелд) не слаже се с Хафтером о важности рехабилитације. Често је једно такво питање од судно за цео живот човека, ма да у интересу правосуђа није потребно.

Пошто је испрљена дебата конгрес је усвојио прве две тезе Делакистове, а остале је сам предлагач повукао.

* * *

Проф. *д-р* *ван* Хамел реферише о концептрацији међународне криминалне статистике, те ставља ове предлоге на гласање, који су једногласно и усвојени.

1. Управни одбор међународног криминалистичког удружења позива се, да сваке године у свом органу публикује резултате међународне криминалистике у облику и по методи са којом је могућа компарација.

2. На сарадништво се имају позвати начелници статистичких одељења европских држава; чланови

статистичког средишњег одбора у Хагу имају се умолити, да ове извештаје прикупљају и преправљају за публикацију, а управни одбор има изабрати комисију од три статистичара, који ће му саветом на руци бити.

3. За покриће специјалних трошкова овлашћује се управни одбор да употреби суму од 2000 марака.

4. Статистички резултати ограничавају се за сада на деликт, који сачињава један од најважнијих елемената криминалитета и чије је туристичко обележје просто и свуда једнако, а то је крађе. При том ваља разликовати: а) крађе без насиља против лица; б) крађе са насиљем против лица; и с) имају се осим тога навести у колико је то могуће случајеви друштвене крађе.

5. Бројеви се имају односити на осуђена лица; а табеле имају садржавати како апсолутне бројеве, тако и однос према броју становништва. — Ако је могуће ваља навести и број крађа пријављених властима.

6. Табеле имају садржавати ове појединости:

а) доба злочинца; крађе што их изврше деца испод 12 година не треба уврстити;

б) пол;

с) личне односе (неожењен, ожењен, удовац, разведен);

д) групу, у коју долази место рођења и групу у коју долази место чина. Ту се разликују четири групе места: Места са мање од 2000 становника, са 2000 до 20.000, са 20.000 до 100.000 и преко 100.000 становника;

е) проценат злочинаца у поврату. Лопов у поврату је онај који је већ један пут или више пута био ради крађе осуђен. У једној специјалној рубрици има се навести доказ по коме је први пут злочинац осуђен.

7. Управни одбор има сваке године саопштити кратак преглед рада свршеног у смислу ових одлука.

На послетку је примљен и предлог проф. *д-р* Листа да се управни одбор позове да настави издавање дела „Die Strafgesetzgebung der Gegenwart in rechtsvergleichender Darstellung“ од кога су дела већ две велике свеске изишле.

* * *

При свршетку узео је реч последњи председник конгреса проф. Мајр и поменувши, како је овај конгрес имао на расположење богат штампан материјал и како су усмене расправе изнеле на видик многу измену мисли, констатује, да је све у главном семе за будућност, које је посејано да никне једнога дана, као законодавни рад.

Са тиме је десети међународни криминалистички конгрес у Хамбургу завршио свој плодан и користан рад.

На жалост — ни једног Србина на њему није било!

* * *

У жељи да би се и код нас основао одбор међународног криминалистичког удружења, овде доносимо његова основна правила, које је усвојио конгрес у Лисабону 1897. године:

Чл. 1. — Међународно криминалистичко удружење заступа мишљење да ваља не само злочин већ и средства, која се имају противу њега употребити, проматрати не само са правнога него исто тако и са антрополошког и социјолошког гледишта. Оно поставља себи за задатак научно истраживање злочина, његових узрока и средстава за његово сузбијање.

Чл. 2. — У свакој земљи може се основати земаљска група. Чланови земаљске групе бирају себи одбор који може приређивати земаљске скупове. Члан одбора кога земаљска група означи има права гласа и решавања у главном одбору удружења.

Чл. 3. — Главни одбор удружења састоји се из четири на конгресу изабраних чланова и из представника земаљских група. Сем тога може се тако образовани главни одбор попуњавати и члановима удружења из свих земаља у којима земаљске групе нису ни образоване.

Чл. 4. — Општи зборови или конгреси међународног криминалистичког удружења држаће се у местима и у времену кад главни одбор то одреди. Он одређује и суму, коју учесници на конгресу и то како од чланова тако и нечланова имају плаћати. Он утврђује и дневни ред.

Чл. 5. — Главни одбор састаје се један пут годишње и то или у Паризу или у Берлину, и то, кад он реши о времену.

Чл. 6. — Годишња чланарина износи 10 франака у злату. Јов. Б. М.

ПОУКЕ И УПУТИ

За расправу спорних питања, проистичућих из уговора о трампи непокретног имања, није надлежна полицијска власт већ суд.

Живојин М., из Метлића, писменом својим од 14. фебруара 1905. године представио је власти среза поцерског, да је његову земљу, звану „Баре,“ бесправно заузео и ужива Степан М., из Метлића. За доказ о својини поменуте земље, поднео је на увиђај оригиналну тапију, потврђену шабачким првостепеним судом 1. септембра 1894. године Бр. 9738., — па је молио, да среска власт исклучи Степана из државине поменуте земље, и уступи је њему, Живојину, као сопственику.

Тужени Степан изјавио је да не пристаје уступити земљу тужиоцу Живојину, из ових разлога:

1. Што су они, по решењу старатељског судије шабачког првостепеног суда од 27. јануара 1895. године Бр. 2153, извршили трампу поменуте земље, али да Живојин, и ако је био дужан према решењу старатељског судије да пренесе тапију ове земље на њега — Степана, он то није учинио, и

2. Што је право својине Живојину застарело, пошто земљу ужива већ 13 го-

дина, према чему се по § 929. грађанског закона има сматрати за господара поменуте земље.

Поводом овога, власт среза поперског нашла је: да је тужени Степан поднетим решењем старатељског судије шабачког првостепеног суда од 27. јануара 1895. године № 2153. доказао, да је између њега и тужиоца Живојина утврђен уговор о трампи земље, који је уговор саобразан пропису § 541. грађанског закона; да је по том уговору извршена и продаја примљених делова земље, и ако пренос тапије није извршен, доказ је то, што је Живојин добивено земљиште у трампу продао. Међутим, и ако он није за своју земљу звану „Баре“ према том уговору пренео тапију на Степана, овај се сасвим умесно — и ако право својине на поменутом парчету земљишта није имао — користио правом државине, што је по пропису § 639. грађанског закона и имао права чинити.

Сем тога, да Степан то парче земље држи и обрађује преко 10 година, и да за све то време Живојин није ни један пут, све до овог случаја, покушао да Степану спори право државине овог земљишта. Међутим тражећи сада да се Степан из овог земљишта истисне, не говори ништа и о накнади штете, коју би му Степан, ако је несавесан држалац, имао накнадити, што значи, да је уговорена трампа извршена, те према томе, што Степан није тражио, да се тапија од трамплинег земљишта пренесе на њега, не може утицати на његово право државине, нити га учинити несавесним држаоцем спорног земљишта.

С тога је, на основу изложенога, и §§ 201. и 202. грађанског закона, средња власт решењем својим од 13. јуна 1905. године № 5397 одбила од тражења тужиоца Живојина, да му се уступи земља звана „Баре“, и упутила га надлежном грађанском суду, те да путем спора држаоца Степана истисне из спорног земљишта.

Ово решење средње власти одобрило је начелство окружно, а решење овог Министар унутрашњих дела решењем од 20. августа 1905. године ПБр. 20929.

Државни Савет, по изјављеној жалби, нашао је, да је ожалбено решење Министарово, из разлога у њему изложених, саобразно закону, па је с тога одлуком својом од 5. маја 1906 године № 3642. одбацио жалбу као неумесну.

Не може бити предмет уговора административна новчана казна, јер је то противно чл. 12. Устава.

Министар народне привреде решењем од 6. априла 1904. год. ШБр. 7101 одобрио је лицитацију, на којој је Ст. Ст., трговцу из Пирота, издата под једногодишњи закуп попаша и сенокос на државном сувату званом „Лакија.“ О овоме закупу закључен је и уговор, по коме се купац поред осталог обвезао и на то, да не преноси право закупа на друго лице, нити закупно добро даје у пазакуп без претходног одобрења Министра народне привреде. Уговором је даље предвиђена и казна, ако би купац то учинио.

Како је доцније нађено да се купац у овоме огренио о уговор и своје право

закупа пренео на друго лице, Министар народне привреде донео је решење, којим је, на основу тач. 11. уговора и §§ 13. и 541. грађанског закона и чл. 16. закона о шумама, казнио закупца са 100 динара.

По изјављеној жалби, Државни Савет одлуком својом од 25. априла 1906. год. № 3434 поништио је решење Министарово са ових разлога:

Тачком 11. уговора закљученог између Министра народне привреде и жалитеља Ст., односно једногодишњег закупа попаше и сенокоса на државном сувату званом „Лакија,“ у срезу нишавском, уговорено је: ако се купац ма у чему не би придржавао закљученог уговора, да ће га Министар народне привреде казнити административно од 100 до 300 динара у корист шумског фонда.

Наслањајући се на ову тачку уговора, Министар је ожалбеним решењем казнио жалитеља административно са 100 динара новчане казне, због тога, што се није придржавао уговорних услова.

Примени ове казне у основи није било места, јер ова врста казне није прописана ни чл. 16. закона о шумама, ни § 13. и 541. грађанског закона, на које се прописе Министар у ожалбеном решењу позива. По томе, а према чл. 12. Устава, така казна није могла бити предмет уговора, нити се у следству уговора може реализовати.

Уговор, који је Министар закључио са жалитељем, спада у категорију двостраних уговора, и њиме је могла бити уговорена, у смислу § 824. грађанског закона, тако звана конвенционална казна, и то у виду накнаде штете. Међутим, уговором на основу кога је Министар донео ожалбено решење, није оваква казна предвиђена, већ административна новчана казна, — дакле специјална врста казне, што је, као што је, напред поменуто, противно чл. 12. Устава, по коме се казна може установити само законом и применити једино на дела, за која је закон у напред казао, да ће се том казном казнити.

Са наведених разлога, Државни Савет је нашао, да је Министар прекорачио границе своје надлежности. М. В.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Суд општине салаковачке, актом својим од 4. маја ове год. Бр. 980, пита:

„Често се при овоме суду дешава случај, да тужиоци по иступним извршним и иначе пресудама овога суда изјављују да осуђеноме опраштају казну затвора, било што су сродници било као несродни, и траже да осуђени казну не издржава.

С тога суд моли уредништво за обавештење: може ли суд оваква тражења и изјаве уважити, и сме ли пропустити да који по пресуди казну не издржи и какву таксу треба да наплати за овај рад, ако је он законом дозвољен?“

— На ово питање одговарамо:

За оне иступне кривице, које се казне само на тужбу приватних лица а не и по званичној дужности, могу приватни тужиоци опраштати кривцу одговорност у смислу т. 2. § 397. крив. закона, у ком случају и казна ишчезава било да пресуда још није донесена, било да је донесена и постала извршном.

За решења, која се доносе по овим одустанцима, наплаћиваће се такса у 2 динара у смислу т. 87. зак. о таксама.

II.

Суд општине брезанске актом својим од 27. пр. м-ца Бр. 1268, пита:

1. кад је један општински суд одређен од стране првостепеног суда да суди спорове парничара из других општина, јер је суд тих других општина у изузећу, да донесе своју пресуду и она постане извршном, који је суд онда надлежан да изврши ову пресуду да ли онај, који је исту и донео, или онај у чијем подвлашћу живе парничари и где се и њихова имовина налази;

2. кад општински суд узима приватном дужнику у попис његову имовину било по извршној пресуди, било по забрани приватних поверилаца, има ли право дужник да залаже и нуди у попис место покретности извршну пресуду, по којој њему други дугује, нарочито кад на ово приватни поверилац не пристаје?

3. колику и какву таксу, има право да наплаћује општински суд од парничара кад подиже тужбу због права службености и непроцењивих предмета? и

4. има ли права суд да наплаћује какву већу таксу за издавање и пренос сточног пасоша од оне, која је изложена у сточном пасошу на полеђини?“

— На ова питања одговарамо:

1. Кад је један цео суд ма из којих узрока спречен и у изузећу да суди какав спор, онда се у смислу §17. б. грађ. суд. поступка, даје овлашћење другом суду, да дотични спор пресуди.

Ово овлашћење односи се само на пресуђење спора и ништа друго, и према томе овај суд не може извршивати сам ову пресуду, јер његово овлашћење не иде даље од пресуђења.

У осталом и кад се не би овако узимао значај овога овлашћења, он не би могао извршивати сам своју пресуду ни по томе, што су и дужник и имовина овога, која би била предмет извршења пресуде, ван домаћаја његовог.

Нема, на послетку, разлога да овај суд суседне општине извршује пресуду ни по томе, што овај суд, где је седиште осуђеног, није по закону у изузећу за само извршење, пошто оно нема ничега заједничког са самим осуђењем, те би се показана лабавост или несавесност могла сузбити у смислу § 24. грађан. суд. поступка;

2. Нема права дужник да место покретности нуди у попис какву извршну пресуду по којој њему ко дугује, јер се у моменту извршења забране или пописа не може да процени вредност те

пресуде нити могућност њенога извршења у опште, а поверилац међутим, по § 404. грађ. суд. пост. има права на попис ствари несумњиве вредности;

3. У § 23. грађ. суд. поступка, који говори о таксама, које се наплаћују код општинских судова по разним споровима, није прописана такса и за *парнице где се вредност не може одредити* која би одговарала оној из т. 209. закона о таксама, која се наплаћује код првостепених судова.

Према томе, општински судови могу наплаћивати ону таксу из т. б. и г. § 23. грађ. суд. пост. а другу не, и

4. За сточне пасоше прописана је такса у тачци 101. под а, б и в. заг. о таксама, а она је обележена и на самим пасошима.

Сем ове обележене таксе и *вредности бланкета*, не сме се наплаћивати никаква друга такса.

Вредност бланкета таксира Државна Штампарија.

III.

Суд општине трњанске у срезу моравском, актом својим од 1. јуна ове год. Бр. 890 пита :

Милан Милетић, тежак из Трњана ове општине, продао је једну своју њиву *истојећу у атару општине бобовишке среза алексиначког истог округа* и сад хоће да купцу изда тавију, чега ради потребно му је уверење по пропису §. 471. т. 11. а. б и в. грађ. суд. пост. Но како продавац Милан у атару своје — ове општине нема довољно земље по закону, па да може добити уверење по поменутом законском пропису, он је поднео уверење суда општине бобовишке, по коме кад му се урачуна она земља коју има у атару ове општине, има довољно земље по закону преко отуђујућег имања. И на основу уверења суда поменуте општине бобовишке, продавац тражи да му суд ово — општински изда једно — опште уверење у коме да урачуна и обухвати и земљу коју има у атару општине бобовишке, саобразно пропису § 471. тач. 11. а. б и в. реченог закона. Но како продавац Милан има земље у две општине, то му суд овај није смео издати тражено опште уверење о целокупном простору земље из обе општине а из ових разлога:

а. Кад би се суд ово-општински у своме уверењу ограничио т. ј. позвао и на уверење суда општине бобовишке, онда то уверење не би потврдила средња полицијска власт, јер би се оно косило наређењу тач. 11. под б § 471. грађ. суд. поступка, а да се пак суд овај не ограничи у свом уверењу већ да то ђутке пређе, могло би се то уверење сматрати за лажно, јер се из њега не би видело одкуда и са којом земљом продавац има довољно земље, и искусиле би се законске последице.

За то се суд ово-општински обраћа томе уредништву с молбом за шире објашњење и поуку духа тач. 11 под а и б. § 471. грађ. суд. пост. и одговор:

Да ли ово-општински суд треба продаву Милану издати уверење по тач. 11.

а и б. само о оном земљишту које има у атару ове општине, а за остало земљиште у атару општине бобовишке да тражи засебно уверење по истом законском пропису, или може, и да ли би било правилно и по закону да му ово-општински суд на основу уверења суда општине бобовишке изда једно — опште уверење о целокупном простору земље у коме би се обухватила и она земља у општини бобовишкој, у које би се уверење равномерно суд ограничио, и треба ли то уверење да потврди средња полицијска власт и како би се ова уверила о његовој истинитости по тач. 11. под б. реч. зак.

— На ово питање одговарамо :

Општински судови могу издавати уверења само о ономе, о чему су они непосредно уверени или се могу уверити.

Овакво схватање и поступање одговарало би чл. 97. тач. 4. зак. о општинама.

Према томе тај суд не би могао издати уверење Милану да он има довољно земље по закону, наслањајући то своје тврђење на уверење општине бобовишке.

Једино правилно поступање у овој ствари било би то, да Милан узме уверење и од општине бобовишке и од трњанске о количини свога имања, па ће власти при потврди тапије срачунати и из једног и другог уверења, и видети: има ли довољно земље или не.

Полицијска власт не може одрећи потврду ових уверења, као што претпоставља тај суд јер за то не би имала законских разлога, ако су та уверења само тачна и истинита.

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Кретање криминалитета у Белгији. После сталног увећавања у времену од 1899. до 1902. године криминалитет у Белгији знатно се смањило у 1903. години. Број осуђених лица, који је у 1899 год. износио 53.508, а у 1902. години 57808, спао је у 1903. год. на 55.304. Интересантно је, да се ово опадање криминалитета односи само на лица са првом осудом, док је број повратника остао сталан. Исто је овако и са бројем осуђених жена, који је у год. 1899. износио 241; у 1901. год. 232; у 1902. години 239 и 1903. години 238 на 1000 осуђеника. На 10.000 становника долазило је осуђених: у години 1899 људи 122 и жена 39, а у год. 1903 људи 123 и жена 38. Највећи број казни-мих дела извршен је у добу између 21 до 25 год. код људи, а између 25—30 код жена.

Настава у аргентинским казним заводима. Да би се што више утицало на моралну страну осуђеника, у затворима аргентинске републике организована је за њих нарочита настава, која обухвата: 1. читање, писање, граматику, морал и историју; 2. аритметику, географију и природне науке, и 3. калиграфију, дактилографију, индустрију и агрикултуру. Наставу ову изводе нарочити учитељи и теориј-

ски и практично, а с времена на време држе се и верске конференције. Декрет, којим је све ово створено, праћен је нарочитим уводом, у коме се истиче, да се свака душа може препоручити читањем и науком; да су злочинци незналице, и да их с тога треба поучити.

Узроци убистава у Француској. На питање једног новинара о узроцима умножавању злочина, а нарочито убистава у Француској, чувени професор антрополошке школе *Манурије* одговорио је:

— Злочин у ствари није ништа друго до поремећај односа између потреба које има свака индивиду-а и законских средстава помоћу којих се ове потребе задовољавају. У колико потребе ове расту, у толико и жеља за њиховим задовољењем постаје већа, а употреба законских средстава мања.

— Ово је општа слика, која за вас потребује нарочитог објашњења.

— Индустрија је данас разрушила домаће огњиште; приморана да иде у фабрику на рад, мати није у могућности да чува и надзирава своје дете које, растећи скоро без икаквог васпитања, постаје прво жртва скитница, затим крадљивац, а најзад и сам убица. Још у младим годинама оно се навикава на крчме, које га опкољавају са свију страна. Сви наши злочинци махом су млади људи, док су њихове жртве већином старе и нејаке жене, које увек имају нешто мало уштеђевине, а при том нису у стању да се бране.

— То ће рећи, да данашње друштво има слабог изгледа на успех у сузбијању овог зла.

— Са организацијом данашњег система производње, са бедном надницом људи и са безразложним идејама о независности жене, чија се вредност цени по величини њене зараде, тешко је констатовати домаће огњиште. Али држава може много учинити васпитањем своје полиције, која треба да се стара само о јавној сигурности; да надзирава младе скитнице — расадник злочинаца, и да смањује број крчми, које нас маме са свију страна.

— Да ли су у Енглеској и осталим суседним земљама злочини тако исто чести, као и у Француској?

— Не. Убиства у Енглеској много су ређа из више разлога. Прво је развијени народни осећај, који чини да сваки Енглез у своме земљаку љуби своју отаџбину, даље, они у опште имају много више спекта према животу ближњега и најзад, употреба алкохола много је мања по код нас. У Сједињеним Америчким Државама, Шведској и Норвешкој криминалитет се такође смањује, поглавито због сметњи које се чине потрошњи алкохола. У Италији више се врше злочини из страсти, али је фамилијарни живот ипак боље очуван по у Француској, јер је индустрија мање развијена.

По мишљењу Д-р *Манурије*, криминалитет се може сузбити: *развитком моралних принципа, ограниченом потрошњом алкохола, повратком жене домаћем огњишту и бољом организацијом полиције.*

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Крајем прошлога месеца управа митровачког казненог завода протерала је у Шабац лице чију фотографију износимо, које је у томе заводу било 3 месеца на осуди због крађе под именом **Јован Пузић**, слуга, родом из Богатића у срезу мачванском. Начелство окр. подринског упутило га је начелнику среза мачванског, да утврди његову идентичност. Суд општине богатићске није могао дати средској власти никаквих података о Јовану, нити о томе, да је тамо био ко од његових родитеља или сродника.

Јован је код средске власти изјавио отприлике овако:

— Не знам да ли сам рођен у Србији или у Аустро-Угарској. За себе знам од 10. године живота, када сам побегао од оценаца и отишао у службу код неког Шока Јозе Н. у селу Торворнику у Аустро-Угарској. Не знам презиме Јози, а код њега сам служио 6 година чувајући стоку, па сам онда отишао у Винковце, где сам служио 1 годину као кочијаш код неког Јеврејина, коме не знам имена. После сам прешао у Србију, у Шабац, где сам под именом **Јован Чучуковић** служио код разних лица, али ме начелство после годину дана протера у Аустро-Угарску, јер сам био извршио једну крађу зоби. Кад сам прешао у Аустрију, погодим се код Недељка Перишића из Буђановца; ту одслужим годину дана, па сам после служио код разних лица док нисам најзад у октобру месецу прошле године купио од једног непознатог лица четири овце за 30 форината. После месец дана појави се господар тих оваца и власт мене притвори. Под ислеђењем сам био три месеца, а три месеца сам осуђен. Кад сам издржао осуду, мене су прогнали сматрајући да сам ја српски поданик, према томе како сам ја изјавио да сам из Богатића. Поуздано не знам ни сам одакле сам, а неправда нити имам, нити сам их када имао.

Као што се види из овог исказа Јовановог, он мора да је какав препреден злочинац, који вешто и с пуно разлога крије своју идентич-

ност. Он је сада стар 26 година, висок, угасито жутих очију, црне косе, дустабанија.

Да би се утврдило што ближе о овоме загонетном човеку, износимо његову фотографију, препоручујући свима полицијским и општинским властима, а приватне молећи, да јаве овом уредништву све што би ближе знали о Пузићу, те да се то достави аустро-угарским властима, пошто је он из Србије протеран.

ПОТЕРЕ

Милорад Јеринић, из Шутаца и **Светолик Н.**, из Угриноваца (срез качерски), кривично одговарају код начелника среза колубарског окр. београдског због извршеног напада на државну пошту пут У6 — Лазаревац, а Милорад још и за опасну крађу; њих тражи поменути начел-

ленића, (срез тамнавски) једну кобилу матору 12 год., длаке мрко-доратасте, високу 1.42 см., репа мало прекуса, са жигом «Т».

Исте ноћи, а по свој прилици и исти крадљивци украли су Живку Радојичићу, из Каленића, једног коња, маторог 7 година, длаке доратасте, по гребену длаке беле, а тако исто испод кичице леве ноге, са жигом «О». Препоручује се свима полицијским и општинским властима да обрате пажњу, на крадљивце и покрађу, па о резултату известе начелника среза тамнавског с позивом на Бр. 11294.

Непознати крадљивци ноћу између 13. и 14. ов. м-ца, из дворшта Живојина Пауновића, из Вел. Црнића, украли су две кобиле и једно мушко ждребе. Једна је кобила матора 12 год., длаке отворено врале, у лево око ћорав, са жигом «К» и «О». Друга је кобила матора две године, длаке загасито-доратасте, без роваша. Ждребе је маторо 3 месеца, длаке доратасте, без икаквих знакова. Нека све полицијске и општинске власти трагају за крадљивцима и покрађом, па о резултату известе начелника среза пожаревачког с позивом на Бр. 12215.

Четири непозната зликовца, ноћу између 18. и 19. т. м-ца на разбојнички начин напали су на кућу Петка Пешнића, земљоделца из Тушнице у срезу нишавском. Кад су продрли у кућу узели су Петка и изнудили му 800 динара у српским новчаницама од по 10 динара, 20 динара у злату, једно буре с ракијом и две коже пресних опанака. Лични опис зликоваца непознат је. Препоручује се свима полицијским и општинским властима, да за зликовцима трагају и о резултату известе начелника среза нишавског с позивом на депешу Бр. 7769.

ТРАЖИСЕ

Спиру Н. Димитријевића, из Гопеша у Турској, који је до сада живео у селу Рашевици (срез темнишки) па отумарао незнано куда, оставивши жену и децу, тражи начелник среза темнишког. Позивају се све полицијске и општинске власти, да Спиру у своме кругу власти потраже, па о резултату известе поменутог ереског начелника с позивом на Бр. 5865.

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код начелства округа подринског, налази се у притвору због извршене крађе **Бошко Поповић**, музикант родом из Плавне у округу крајинском, али који је живео код своје породице у Крагујевцу. Бошко је стар 30 год., прилично развијен, косе очију и бркова црних, у лепом црном цивилном оделу. Код њега приликом претреса нађене су разне хартије од вредности, као и један бележник из кога се види, да је прошао многа места по Србији и суседним државама; тако исто нађен је код њега и један никлени часовник Бр. 28841. Па како је Бошко у опште сумњив, то се скреће пажња свима полицијским и општинским властима, а и приватнима, ако би знали, да је Бошко где извршио какво казнимо дело, да о томе одмах известе поменуто начелство с позивом на депешу Бр. 10407.